

TÕRVA VALLAVOLIKOGU

VOLIKOGU ISTUNGI PROTOKOLL

Tõrva

21.11.2024 nr 1-1/2024/9

Algus 16.00, lõpp 18.18

Istungit juhatas Tõrva Vallavolikogu esimees Maido Ruusmann, protokollis vallasekretäri abi Eve Eisen

Võtsid osa volikogu liikmed: Heli Holm, Allan Ilisson, Virgo Kosemets, Ilmar Kõverik, Arnold Looga, Hardo Lust, Enn Mihailov, Harry Mägi, Romet Piller, Rein Reinsalu, Maido Ruusmann, Ahti Saar, Giia Tetlova, Marge Udras, Indrek Valner, Eero Viisu, Tiiu Vips, Kalle Vister

Puudusid: Ülle Juht, Karl Kirt, Tarmo Tamm

Istungist võtsid kutsututena osa: vallavanem Helen Elias, abivallavanem Aivar Uibu, abivallavanem Lauri Drubinš, vallavalitsuse liige/finantsjuht Maire Appo, vallavalitsuse liige/vallamajanduse osakonna juhataja Tõnu Jaansalu, vallasekretär Signe Kiin, avalike suhete spetsialist Ingeri Aer, vallasekretäri abi Eve Eisen, Tõrva Tarbijate Ühistu juhataja Ilona Osijärv, Politsei- ja Piirivalveameti Lõuna prefektuuri Kagu politseijaoskonna Valga piirkonnapolitseinik Sander Karu ja piirkonnagrupi juht Kairi Ruus

Volikogu esimees avas istungi.

Volikogu esimees palus esitada ettepanekud seoses väljasaadetud istungi päevakorraga.

Istungi juhataja pani päevakorra hääletusele.

Otsustati: 18 poolt kinnitada istungi päevakord:

Päevakord:

- 1. Turvalisuse olukorrast Tõrva vallas**
- 2. Ülevaade Tõrva Tarbijate Ühistu käekäigust ja kogukonda panustamisest**
- 3. Seisukoha kujundamine haridusleppe teemal**
- 4. Vallavanema informatsioon**

1. Turvalisuse olukorrast Tõrva vallas

Ettekandja: Politsei- ja Piirivalveameti Lõuna prefektuuri Kagu politseijaoskonna Valga piirkonnapolitseinik Sander Karu

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna Sander Karule.

Sander Karu: - ettekandes on andmed eraldi Tõrva valla ja Tõrva linna osas. Ettekanne on lisatud protokollile slaidiesitlusena.

Sander Karu: - kuritegude arv vallas on sarnane eelnevate aastatega. Linnas on kuritegude arv võrreldes eelmise aastaga langenud. Muret valmistavad endiselt netikelmused.

Kairi Ruus: - inimesed annavad raha väga kergesti ära. Me räägime kümnetest tuhandetest eurodest, mida ühelt inimestelt ära võetakse. Kelmid on meist sammu ees. Kui nad alustasid vigases vene keeles, siis täna pöördutakse inimeste poole eesti keeles. Eakamaid inimesi tuleb kelmide eest hoiatada. Kellelegi ei tohi anda ei PIN 1 ega PIN 2 ega teisi koode. Kelmid lähevad järjest kavalamaks.

Maido Ruusmann: - kust läheb varguste puhul väärteo ja kuriteo piir, mil väärtegu muutub kuriteoks?

Sander Karu: - piir on 200 eurot. Kui tekitatud kahju on poes üle 200 euro, on tegemist kriminaalasjaga.

Kairi Ruus: - kuriteoga on tegemist ka siis, kui seda tehakse süstemaatiliselt. Poevargused on hakanud kasvama üle Eesti.

Maido Ruusmann: - palju on neid, kes on viinud poevargused kuritegudeni, üle 200 euro vargusteni?

Sander Karu: - Ilona teab rääkida.

Ilona Osijärv: - enamusele jätame politsei kutsumata. Meie jaoks on tegemist suure tõestamisega.

Maido Ruusmann: - kas isikud on pigem läbisõitjad või kohalikud?

Kairi Ruus: - pigem sisse tulnud.

Sander Karu: - isikuvastaste süütegude arv on jäänud võrreldes eelnevate aastatega suhteliselt samaks. Prioriteetne teema ka meie jaoks on lähisuhtevägivald. Numbrid on ilmselt suuremad, kuna lähisuhtevägivallast paljudel juhtudel ei teavitata ega teata, kuhu pöörduda. Tõrva vallas on 25 teate puhul 28% alustatud kriminaalmenetlusega, kuna on tõendatud füüsiline vägivald, millele järgneb kriminaalkaristus. 40% lähisuhtevägivalla juhtumitest on toimunud lastega peredes. On tüüpered, kus lähisuhtevägivalla osas on korduv muster. Suurt rolli mängib alkohol.

Kairi Ruus: - lähisuhtevägivalla osas on meil väga kindlad juhised, kuidas peame toimima. Kui tegemist on lastega peredega, saab iga kord teavituse sotsiaalosakonna lastekaitsetöötaja. Meie andmebaasist läheb automaatne teavitus STARi, et tegemist on abivajavate lastega. Teavitusi saadetakse nii vanurite, erivajadustega inimeste jne kohta. Keskel läbi teeme koos teavituse abivajavast isikust 10 korda. Sotsiaalosakond on esimene koostööpartner.

Arnold Looga: - kas te teostate ka sündmusejärgset järelevalvet?

Sander Karu: - kõikide juhtumite puhul teeme riskihindamise. Külastame peresid, et probleemile lahendus leida. Saame kokku sotsiaalosakonna esindajatega ja erinevate spetsialistidega. Üritame leida lahenduse, et inimene pääseks lähisuhtevägivallast.

Kairi Ruus: - kui tegemist on täiskasvanutega, kes ei taha abi vastu võtta, ei saa midagi teha. Kui tegemist on aga lastega peredega, on vaja lastekaitsetöötaja abi.

Allan Ilisson: - Helme rahvas kurdab, et seal on hakatud aedu rüüstama. Coopis nimetati üht eakat fašistiksi. Kas võõrast kultuuriruumist tulnutele peaks selgitama, kuidas peab siin käituma?

Sander Karu: - siin ma olen. Inimesed räägivad omavahel, aga minu ukse taha nad ei jõua. Telefoni number on avalik ja me asume aadressil Veski tn 5. Kui on probleem, leiame lahenduse.

Kairi Ruus: - oleme osa kogukonnast ja jutud jõuavad ka meieni. Lastega, kellest räägite, on Tõrva vald sisuliselt väga palju tegelenud. Kui on tekkinud probleem, reageeritakse koheselt ja nemad on sõnumi kätte saanud.

Sander Karu: - liikluse puhul ei ole protokollide numbreid välja toodud, need on väga suured.

Eero Viisu: - kas joores juhid on meile sisse kirjutatud või meie piirkonnas kinni peetud?

Sander Karu: - meie piirkonnas kinni peetud. Sagedasemad liiklusrikkumiste asukohad on Valga-Uulu maanteel Helme asula, Tõrva linnas Tartu tänav ja Valga tänav. Enim plekimõlkimisi leiab aset kesklinnas ja Tikste Coop'i parklas.

Kairi Ruus: - kui inimestele tundub, et sõidetakse lubatust kiiremini, saab Transpordiamet kiiruse mõõtmiseks paigaldada vastavad seadmed.

Sander Karu: - oleme Tõrva vallas kasutanud mobiilseid kiiruskaameraid.

Hardo Lust: - üks ohtlik koht, kus kiirust ületatakse, on Helme poolne sissesõit Tõrva linna. Transpordiamet on teinud sinna küll paine, kuid rekad tulevad siiski suurel kiirusel.

Sander Karu: - see on koht, mida tuleb jälgida. Saame patrullitalituse juhile info edasi anda. Alati võib ka ise helistada numbrile 112 ja öelda, kus toimub kiiruse ületamine.

Hardo Lust: - pidasin silmas valla sekkumist. Paljudesse kohtadesse on paigaldatud kiiruse mõõtjad, nt kurvad ja rõõmsad näod. Ka need võivad motiveerivalt mõjuda.

Kairi Ruus: - see motiveerib küll.

Sander Karu: - see on Transpordiameti tee.

Maido Ruusmann: - Transpordiameti seisukoht on, et kiirust aitab maha saada pigem šikaan kui märk.

Tõnu Jaansalu: - sel suvel teostas Transpordiamet Viljandi tänaval kiiruse mõõtmist ja nende sõnade kohaselt on keskmine kiirus 46 km tunnis.

Maido Ruusmann: - kui mõõdistus näitab, et kiirus on maas, ei saa loota, et Transpordiamet teeb investeeingu ja paigaldab märgid. Teave kiiruse mõõtmise kohta peaks olema avalik. Palume Tõnul kiiruse mõõtmise koha ja andmed välja otsida ning saata volikogu liikmetele.

Allan Ilisson: - Helmes auto näitab lubatud sõidukiiruseks 70 km/h, kuidas on tegelikult?

Kairi Ruus: - kui on asula märk, on lubatud kiirus 50 km/h.

Ahti Saar: - probleemne koht on Tõrva linna bussijaama esine parkla, mis on lõuna ajal aeg ajalt täiesti kinni pargitud ja suured bussid ei mahu keerama.

Sander Karu: - meid on sellest teavitatud, kuid kahjuks meil sellist ressursi ei ole.

Kairi Ruus: - parkimist tuleb korraldada kohalikul omavalitsusel endal. Meil selleks ressursi ei ole.

Arnold Looga: - poolpimedal ajal ei näe ristmiku märki enne, kui peab keerama. Nii tekivad lii kluses vastikud olukorrad. Kas on helkurmatte, et neid märke nähtavaks teha?

Sander Karu: - see on Transpordiameti valdkond.

Väljakutsete arv on vallas ja linnas kokku 382. See on kolossaalne arv. Valga maakonnas on päeval üks patrull ja öösel kaks patrulli. Kui patrull tuleb Valgast võib reageerimiskiirus olla lubatust suurem.

Suur ressurss läheb kadunud inimeste otsimisele. Paljud on õnneks leitud.

Suur osa väljakutsetest on seotud avaliku korruga, vägivallaga, lii klusega, vargustega.

Valgas arestimaja enam ei ole. Need on Viljandis, Võrus ja Tartus. Kui inimene tuleb viia nt Tartusse, kulub patrullil kohale jõudmiseks tund, tagasi tund. Sel juhul sellel ajal patrulli enam ei ole.

Kairi Ruus: - alkohoolikud bussijaamades on üle Eesti kasvav trend. Selle probleemiga vaevlevad paljud.

Sander Karu: - peame tänama Tõrva valda ja Tõnut. Näeme kaamerast, mis bussijaamas toimub.

Bussijaamas on olnud probleeme ka alaealistega. Kuuleme seda rohkem sotsiaalmeediast.

Linnas on alaealiste poolt toime pandud süütegude arv 54, mille puhul alustati 21 väärteomenetlust. 33 korral kasutati muid mõjutusvahendeid, milleks on tavaliselt vestlus. Üritame leida teisi vahendeid ja mitte karistada. Karistamine ei vii mitte kuskile. Probleemid algavad reeglina kodust.

Kairi Ruus: - alla 14aastast ei saagi karistada, talle saab rakendada vaid mõjutusvahendit, vestlust.

Suured numbrid tähendavad ka varajast märkamist.

Sander Karu: - alaealiste suhtes pandi toime 9 kuritegu.

Kairi Ruus: - alaealised otsivad ka ise endale tegevust, kasvõi järgitegemise mõttes. Kogu maailm on vaid kliki kaugusel, kust saab ideid. Ka narkootilised ained on vaid kliki kaugusel.

Peame saama kätte need, kes seda müüvad. Müüvad ka 16–17aastased noored, kes on ära räägitud ja müüvad oma sõpradele. Kui märgatakse, et noored ei tegele õige asjaga, on vaja teha koostööd.

Sander Karu: - liigub nii kanep kui amfetamiin. Kui noored käivad taskulampidega kuskilt midagi otsimas, on see meie jaoks vihje.

Kairi Ruus: - noortel on väga palju probleeme vaimse tervisega. Oluline on sekkuda enne, kui juhtub midagi drastilist. Siin on oluline valdkondade ülene koostöö, et luua varajase märkamise süsteem. Kiirabi näeb asju, mida meie ei näe. Meie näeme asju, mida lastekaitse ei näe. Oluline on infovahetus.

Kalle Vister: - tulles hilja koju, on Helme varemete juures olevas parklas tihti huvitavaid autosid. Kas on tulnud signaali, hoida seal pilku peal?

Sander Karu: - sealt ei ole tulnud.

Giia Tetlova: - tean, et seal käivad noored ja olen selle kohta küsinud. Nad ütlevad, et ei ole kuskil olla.

Kairi Ruus: - see võib nii olla. Seda on arutatud ka noortekeskusega. Kuidas jõuda noorteni ajal, kui nemad tahavad väljas olla?

Enn Mihailov: - kas omal ajal paigaldatud kaamerad on töös, näiteks Hummulis?

Sander Karu: - jah. Tahan Tõrva valda kiita. Kaamerate võrgustik on suur.

Kairi Ruus: - Tõrva vallast läheb läbi palju liiklust. Kaamerad võiksid olla strateegilistes kohtades, nt Helme parklad, Pikasilla.

Virgo Kosemets: - kelle poole pöörduda, kui elad linna lähedal rahulikus elamurajoonis ja eravalduse omanik on otsustanud pakkuda suvisel ajal majutusteenust?

Sander Karu: - tean, kellest jutt. Isik on pöördunud meie poole ja meil on see avaldus olemas. Majutusteenuse pakkumine ei ole meie valdkond. Meie poole pöörduti seoses vara lõhkumisega.

Maido Ruusmann: - kas on mõni sõnum ka volikogule, mida saaksime volikogu poolt teha?

Sander Karu: - ettekandest koorus välja kaamerate teema ja soov on, et politseimaja ette saaks ülekäiguraja.

Kairi Ruus: - kevadel lõpeb maja üürileping. Kui seda ei pikendata, peame minema mujale.

Istungi juhataja tänas ettekandjat.

Otsustati: võtta esitatud informatsioon teadmiseks.

2. Ülevaade Tõrva Tarbijate Ühistu käekäigust ja kogukonda panustamisest

Ettekandja: Tõrva Tarbijate Ühistu juhataja Ilona Osijärv

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna Ilona Osijärvele.

Ilona Osijärve ettekanne on lisatud protokollile slaidiesitluses.

Ilona Osijärv: - Coop on kohalik tarbijate ühistu. Coop tuleneb inglise keelsest sõnast „cooperation“. Sõna kasutatakse ka mujal kui Eestis, mistõttu arvatakse, et meie teenitud kasum läheb välismaale. Ei lähe, kasum jääb Eestisse. Coop on ettevõtte, kuhu saate tulla osanikuks ning osaleda ka ühistu juhtimises.

Meil on olnud raskeid aegu ja olnud mõtte liituda Elva Tarbijate Ühistuga. Meie paremad ajad algasid koroona ajal, kui inimesed jõudsid maale ja mõned ka jäid.

Meil on 1532 omanikku ehk liiget ja ootame neid juurde. Omanike keskmine vanus on muutunud kõrgeks ja nõukogu liikmete leidmine keeruliseks. Nõukogu liikmed valitakse volinike seast. Juhatus on hetkel üheliikmeline.

Meie kauplused on Tõrva linnas, Tõrva vallas ja Valga linnas. Kokku on meil 100 töötajat. Oleme maksumaksjate TOPis suhteliselt kõrgel kohal. Ala poel läheb tänu Wagenküllile hästi. Riidaja kauplusele peale ei maksa, kuna on oma maja. Samas kasumit ei teeni. Hummuli kauplusele maksame peale. Seni kuni suudame seda teha linna poodide arvelt, see nii ka jääb.

Maido Ruusmann: - kuhu te panete piiri? Teie kett on teistest Eestis tegutsevatest poekettidest erinev, kuna omanikud on liikmed ja ühistul on kogukondlik mõõde. Eesmärk ei ole ainult kasumi teenimine, vaid ka oma liikmete esindamine. Ühest küljest näeme väga häid majandusnäitajaid, mille arvel kannataks üleval hoida ebaefektiivseid poode, samas on kuskil mõistlikkuse piir.

Ilona Osijärv: - kui kauplus asub oma majas, üritame jätkata. Viimane pood, mille sulgesime, asus Linna külas. Üritasime seal teha rahvakoosolekuid, kus osales ca 5 inimest. Tundus, et kauplus ei ole seal üldse tähtis.

Maido Ruusmann: - mis tasemel te neid küsimusi arutate? On see volinike tase või nõukogu tase?

Ilona Osijärv: - nii nõukogu tasemel ja ka volikogu tasemel. Valgas panime kinni ühe oma majas oleva poe, kuna selle lähedal olid Rimi ja Selver.

Maido Ruusmann: - palju on Valgast liikmeid?

Ilona Osijärv: - vähe. Me ei ole seda Valga pool ka väga reklaaminud. Et tegemist on Tõrva Tarbijate Ühistuga, peab alati arvestama, et pead suutma valikud ära teenindada. Liikmeks saab astuda kogu aeg. Viimane huvi oli aastal 2020. Kasumit me dividendidena ei jaota, vaid kasutame uute kaupluste jaoks. Järgmine plaan on parandada Tõrva kesklinna Konsumit.

2016. aastal olime väga raskes majanduslikus seisukorras. Tikste Konsumit siis veel ei olnud. Kui tuli pakkumine, mõtlesin pikalt – rajada pood linna äärde põllu peale? Arutades seda nõukoguga, otsustasime selle riski võtta. Täna saab öelda, et otsus oli õige. Pärast seda on müügitulu kasvanud.

Miks ma olen täna siin? Soovime panustada ka noorte tegevustesse. Igal nädalal tuleb minu lauale palju toetuse taotlusi. Valdavalt toetame Tõrva valla noori. Toetame võrkpalli, jalgpalli. Oleme toetanud Tõrva Loitsu ja palju teisi üritusi. Kui ettevõtte on kasumlik, saame seda teha.

Coopis on personaalsed pakkumised, mis on seotud säästukaardiga ja esitatud teie ostude põhjal. Neid saab kliendiportaalis ise muuta ja need tooted on sel juhul odavamad. Personaalseid pakkumisi saab muuta mitu korda päevas.

Kui olete ühistu liige, on see sisse logides nähtav.

Samuti on meil olemas Coop'i äpp, kus saab samuti personaalseid pakkumisi muuta.

Arnold Looga: - kas te tegelete ka kauba kojuveoga?

Ilona Osijärv: - ei. Koroona ajal oli Coopil e-pood, kuid see ei olnud mõistlik tegevus. Kõik e-poed maksavad kojuveole peale. See on väga kulukas.

Oma liikmetele maksab Coop topelt ostuboonust, kui ostate tooteid Tõrva Tarbijate Ühistu poodidest.

Rein Reinsalu: - kuidas sai Rimi toiduabi kaupluseks?

Ilona Osijärv: - see oli riiklik hange. Olid tingimused, mis pidid olema täidetud. Otsustati, et partner on Rimi.

Ilmar Kõverik: - mul on ettepanek akende kujunduse osas. Hakates Benu apteegi poolt tulema, jääb mulje, et käib kõva remont ja lupjamine. See ei kutsu üldse poodi, kuigi ma seal käin, sest tean, mis on poes sees.

Ilona Osijärv: - miks tahtsin täna tulla? Tõrva Tarbijate Ühistu tegi kohaliku elu edendamise stipendiumi. Tegi selle eesmärgil, hoida ära seda, et igal nädalal tuleb postkasti kümme taotlust. Soov on vaadata taotlused üle kord kvartalis ja otsustada, kellele raha eraldada. Piir on 5000 eurot. Nimekirja ei tahaks panna ei võrkpalli ega jalgpalli. Arutame seda veel nõukoguga.

Maido Ruusmann: - saan aru, et stipendiumi loogika on, kus saad konkureerida summast X summani Y. Stipendium on professionaalsem. Kellele stipendium määrata, selleks on oma meetodika ja kriteeriumid.

Ilona Osijärv: - olen Tõrva valla patrioot ja tahan siia panustada. Üritame teha kõik oma üritused Tõrva vallas. Võtame kohalikud tootlustajad ja mõtlen kogu aeg kogukonna peale, et kõik saaksid sellest kasu, et siin toimetame. Ei tea ühtegi teist kaubandusketti, kes siia nii palju panustaks. Soovin, et tahate tulla meie ühistu liikmeks ja kogukonda koos panustada.

Maido Ruusmann: - ühistegevus täna on natuke teine kui 1910. aastal. Kindlasti peab seda tegema, aga tuleb vaadata aja voogu. Kõikide kaubanduste puhul ostavad inimesed hinda. Kui jõukus kasvab, saab rohkem panustada ja käituda patriootlikumalt. Coop-i rõhuasetus on õige ja ka see kuidas seda kuvatakse – eestlaselt eestlasele.

Heli Holm: - ettekandes oli asju, mis üllatasid. Kogukonnas on palju inimesi, kes ei tea, et Coopiga liitudes on võimalik kogukonda panustada. Seda peaks kajastama kohalikus lehes. Kui ma tahan liikmeks astuda, kuhu ma pean pöörduma?

Ilona Osijärv: - avalduse saab esitada kodulehel. Poes ei saa avaldusi hoida, kuna neil on isikuandmed.

Maido Ruusmann: - Coopi logo on rahvusvaheline ja riikides, kus näete Coopi märki, on need kõik ühistupõhised. On piirkondlikud tarbijate ühistud ja keskühistu.

Ilona Osijärv: - keskühistu on meie jaoks teenust pakkuv organisatsioon. Ühistute juhid on keskühistu nõukogus. Üle Eesti kasutame kesket hinnastamist, st hinnad tulevad Tallinnast, samuti kampaaniad. Ise saame müüki võtta kohalikke tooteid, kui kõik paberid on korras. Samuti kui teil on kindel toode, mida soovite, saame selle poodi tellida.

Ilmar Kõverik: - käin teie kauplustes, sest siin on müüjad, kes vajadusel aitavad. See on väga suur pluss. Teie kauplused meeldivad vanematele inimestele ja nendele, kes tahavad müüjaga suhelda.

Ilona Osijärv: - tahan öelda, et maksame nii Tõrvas kui Valgas oma teenindajatele kõige kõrgemat palka. Oleme oma töötajatele võimaldanud tasuta ujumise Veemõnulas, lisaks 100 eurot kvartalis.

Meil on töötajad, kes on töötanud 40 aastat. Personal ei voola. Tahame olla töötajate suhtes väga hoolivad.

Istungi juhataja tänas ettekandjat.

Otsustati: võtta esitatud informatsioon teadmiseks.

3. Seisukoha kujundamine haridusleppe teemal

Ettekandja: abivallavanem Lauri Drubinš

Kaasettekandja: haridus- ja kultuurikomisjoni esimees Indrek Valner

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna abivallavanemale.

Lauri Drubinš: - dokumendi algatamine sai alguse õpetajate töötulist. Kokkuleppega sooviti saavutada töörahu. Kõik omavalitsused, kes soovisid, said kokku Tartus, aadressil Munga tn 18, kus toimusid haridusleppe läbirääkimised. Meie saime osaleda külalistena ja kuulata, kuidas haridus- ja teadusminister pidas teatud osapooltega arutelusid.

Selle protsessi vältel esindas valdasid ja linnu Eesti Linnade ja Valdade Liit, kes koostas haridusleppe analüüsi, mille teile ka edastasime. Toon sellest välja olulisemad punktid. Üks neist on taastada karjäärimudeli rakendamine, kus õpetajatel on erinevad karjäärimudeli astmed, mille järgi määratakse palga alammäära koefitsiendid.

Haridusleppel on puudu finantseerimise pool. Haridus- ja teadusminister on välja toonud, et raha leitakse kärbetest, mille ta teeb aastal 2025. See ei anna meile kindlustunnet.

Lisaks dubleerib dokument mitmes punktis nii põhikooli- ja gümnaasiumiseadust, kui ka haridusvaldkonna 2021–2035 arengukavaga seatud eesmärgid.

Leiame, et käesolev lepe käsitleb liiga kitsalt vaid üldhariduskoolide õpetajaid, kuid jätab välja tugispetsialistid, alushariduse ja huvikoolide õpetajad, samuti haridusasutuste juhid ja teised töötajad. Leiame, et tegemist on ühe töötüli lahendamise, mis ei lahenda tervikpilti. Meile on oluline kohelda kõiki töötajaid võrdselt.

Täna on Tõrva valla eelarves alushariduse personalikuludeks 1,2 miljonit eurot, millest riigipoolne toetus moodustab vaid 7%, s.o 89 500 eurot ning üldhariduse valdkonnas töötavate tugispetsialistide personalikulu on aastas ca 384 000 eurot, millest riigipoolne toetus moodustab 34% ehk 131 000 eurot. See näitab seda, et riik tegeleb vaid ühe sektoriga ja ülejäänud on meie kohustus.

Tõrva vald on juba täna tõstnud õpetajate alampalga kõrgemaks, kui on riiklik alammäär. Samuti tõstnud kõrgemaks alushariduse õpetajate palgad, kui riiklik alammäär ette näeb.

Tõrva Vallavalitsus ei toeta sellise sõnastusega hariduslepe sõlmimist.

Istungi juhataja tänas ettekandjat.

Istungi juhataja andis kaasettekandeks sõna haridus- ja kultuurikomisjoni esimehele.

Indrek Valner: - komisjon arutas teemat ja komisjoni ühehäälnelise seisukoht oli hariduslepet mitte allkirjastada.

Istungi juhataja tänas kaasettekandjat.

Küsimused:

Romet Piller: - kooli juhina olen nõus, et sellisel kujul dokument ei aita kaasa hariduse jätkusuutlikkuse tagamisele. Kui rääkida õpetajatega, siis nad leiavad, et selle nimel ei olnud mõtet streikida.

Arnold Looga: - pikema perioodi kõige hullem saatan peitub lauses, et täiskoormus tuleb 24 kontakttunni pealt. Kui tegemist on põhikooliga, kus ei ole ühtegi paralleelklassi, siis ainukesed inimesed, kes saavad täiskoormust on eesti keele ja matemaatika õpetajad. Kui oleme leppega nõus, siis pärast seda palgad kukuvad ja ma tahan näha, kust me võtame koolidesse uued õpetajad.

Otsustati: toetada Tõrva Vallavalitsuse ja Tõrva Vallavolikogu haridus- ja kultuurikomisjoni seisukohti ning hariduslepet mitte allkirjastada.

Otsus võeti vastu avalikul hääletamisel - poolt 18.

4. Vallavanema informatsioon

Ettekandja: vallavanem Helen Elias

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna vallavanemale.

Helen Elias: - hea meel on selle üle, et Tõrva Gümnaasiumi B-korpuse rekonstrueerimise projekt on lõpetatud ja lõpparuanne Riigi Tugiteenuste Keskuse poolt heaks kiidetud.

Esitasime taotluse ja saime positiivse rahastusotsuse Tõrva valla arengukava koostamise võimendamiseks arendusvõimekuse meetmest.

Sügisel esitas volikogu esimees üleskutse rääkida kaasa ja kohtuda Monika-Evelin Liiviga seoses potentsiaalse ooperi korraldamisega. Sellega seoses oleme esitanud esimese toetuse taotluse. Vastuse peaksime saama detsembri keskel. Vallavalitsuse seisukoht on, et kui me suuremahulist toetust ei saa, siis on tõsine otsustamise koht, kas ja kuidas me selle ooperiga edasi läheme.

Teeme ettevalmistusi Leader taotluste osas. Taotlused esitatakse valla poolt mänguväljakute uuendamiseks ja noortekeskuse kõrvale kavandatud uue skatepargi rajamiseks.

Oktoobris avati uuesti kättesaadavate avalike teenuste meetme taotlusvoor, kuhu esitame taotluse kõrtsihoone ümberkujundamiseks multifunktsionaalseks meelelahutus- ja vabaajakeskuseks. Taotluse esitamise tähtaeg on jaanuari lõpp. Enne projekti esitamist planeerime jaanuari algusesse, kui projekti järelevalve on tehtud, teabepäeva.

On ettevalmistused 2025. aasta MATA taotluse esitamiseks. Taotluse eesmärgiks on Vanamõisa torni lõpuni ehitamine (valgustus) ning järgmiste etappide osas tervikliku ranna-ala projekteerimislahenduse tellimine.

Toimuvad ettevalmistused 2025. aasta planeeritud energiatõhususe meetme osas, kuhu kavandame Tõrva Gümnaasiumi A-korpuse rekonstrueerimist.

Ehitusvaldkonna poolelt tahaks rääkida kaarsillast, mis on väga halvas seisus. Oleme tellinud ekspertiisi, et silda hoida, kuid nüüd on otsus, et sild tuleb maha võtta. Meie jaoks soodsal ajal avanes ka vastav meede, kust sai taotleda raha lammutustöödeks. Tahtsime esitada samasse vooru ka teise taotluse, kuid voor oli juba lukus. Vallavalitsus on arvamusel, et kaarsild lammutatakse ja paigaldatakse ajutine sild. Uus sild, mis on sinna projekteeritud, selle maksumus on nii suur, et seda ilma toetuseta ise ehitada ei suuda.

Kultuuri poolelt, mis haakub ka noorte vaimse tervise teemaga, on toimumas koostöös noortekeskusega ettevalmistused projekti „Väärtustades vaimset tervist“ läbiviimiseks. 22. novembril tuleb Tõrva Märta Avandi ja 29. novembril Sandra Sillamaa, et motiveerida noori.

Tõrva Avatud Noortekeskus esitas taotluse osalemaks ettevõtliku noortekeskuse pilootprogrammis, et töötada välja ettevõtlikkuse toetamise enesehindamise mudel, mis aitab noortekeskustel parandada oma tegevuste tõhusust noorte omaalgatuse, ettevõtlikkuse ja ettevõtlushoiakute toetamisel. Igast maakonnast valitakse projekti üks noortekeskus.

Noortevolikogusse kandideerimise taotluste esitamine esimeseks tähtajaks oli vähene. Laekus ainult kaks taotlust ja lisaks kaks õpilasesinduse esindajat. Pikendasime tähtaega 18. novembrini, käisime koolis infot jagamas ning taotlusi laekus kokku 14. Valimised toimuvad 2.–6. detsembril.

Toimus Sotsiaalministeeriumi poolt korraldatud kokkusaamine. Tahetakse korraldada ümber esmatasandi tervishoiu ja sotsiaalvaldkonna koostöö. Idee, mida arutada edasi on see, et maakondlikul tasandil võiks olla eraldi rahastatud organisatsioon, kes hakkab sotsiaalvaldkonna ja tervishoiu võrgustikutööd koordineerima. Oleme seal juures ja vaatame, et protsess liiguks õiget jalga. Sisult on see sarnane hoolduskoordinatsiooni projektiga, milles me praegu osaleme, kuid mis on ajutine. Nüüd soovitakse selleks saada püsivat rahastust.

18:00 – istungilt lahkus Romet Piller.

Küsimused:

Virgo Kosemets: - saadetud vallavanema informatsioonist lugesin välja lause - esitasime teise taotluse tuuleparkide ettevalmistamiseks. Mida see tähendab?

Helen Elias: - volikogu on otsustanud, et algatatakse II eriplaneering ja selleks, et omavalitsusel oleks ressursi seda menetleda, on riiklik toetus juriidilise teenuse sisse ostmiseks ja planeeringuspetsialisti töö tasustamiseks. Me saame taotleda riigilt raha nende tegevuste elluviimiseks.

Virgo Kosemets: - teine lause – kohtumised ja arutelud Tervisekeskuse maja küttesüsteemide töö parendamiseks. Mida see tähendab?

Lauri Drubinš: - peale ehitust ei saanud süsteem oma ülesandest aru. Probleem on küttesüsteemi ja ventilatsiooni omavahelises koostöös. Seda viga otsiti väga kaua ja tuli välja, et andur tuvastas, et väljas on 27 kraadi sooja.

Maido Ruusmann: - paluks kiiret ülevaadet eile sotsiaalkomisjonis toimunud.

Hardo Lust: - rääkides kõnekeskusest, jõudsime lõpuks sinnani, et probleem laheneb, kui saame tagasihelistamise samal päeval. See peaks olema 80% ulatuses. Terviseagentuuri sõnul oli

tegemist tehnilise veaga ja info ei jõudnud nendeni. Kui kõnekeskuse saab korda, kaob vajadus kohaliku kõnekeskuse jaoks. Leppisime kokku, et Tervisekassa tuleb kuue kuu pärast uuesti sotsiaalkomisjoni ja vaatame, kas protsent on jõudnud soovitud 80-ni.

Maido Ruusmann: - kuidas on üldine olukord?

Hardo Lust: - Tervisekassa seisukoht oli, et teatud asjadega nad rahul ei ole.

Heli Holm: - olen Tervisekassa analüüsi osas skeptiline. Minule jäi kuvama mulje, et Tervisekassa soosib Terviseagentuuri. Probleeme, mis üles tõsteti, kas isiklikud või kogukonna poolt saadud, ei võetud tõsiselt.

Lauri Drubinš: - nii ei saa öelda, sest asi läks liiga detailseks.

Heli Holm: - Tervisekassa tugines kuuele kaebusele, mis on neile ametlikult esitatud.

Helen Elias: - Tervisekassal, Terviseagentuuril ja Tervisekeskusel on kord kvartalis koosolekud, kuhu on ka mind kaasatud. Tervisekassa valutab tegelikult väga südant. Kõige suurem mure on kõnekeskusega. Tervisekassale on tõesti esitatud vaid kuus pöördumist. Me ei saa muutust, kui ei anna ise probleeme Tervisekassale edasi. Nende muredega ei pöördata ei Tervisekassa ega Terviseagentuuri poole. Minu üleskutse on võtta telefon ja anda oma murest Tervisekassale teada. Jutt jääb niimoodi subjektiivseks.

Rein Reinsalu: - käisin Elvas hambaarsti juures, seal kõrval oli tervisekeskus, kus istus ilmselt meditsiinilise haridusega töötaja, kes andis meditsiinilist nõu, broneeris aegu ja kõik laabus. Terviseagentuuris on palju töötajaid, võtku ühe töötaja palk ja andku siia Tõrva, kes oskaks nõu anda ja võtaks kõnesid vastu.

Lauri Drubinš: - tähtis, et info võetakse vastu ja edastatakse kiiresti oma ala eksperdile ja tema helistab tagasi. Toodi paralleel Päästeametiga.

Suurim probleem on selles, et kõne tehakse kõnekeskusele, aga arst ei helista tagasi. Ei ole ju vahet, kuhu helistatakse. Oluline on, et probleem saab kiiresti lahendatud.

Kalle Vister: - tegelikult ütlesin, et võtke see kogukonna info, mis siin esitati, kaasa. Ärge põrgatage tagasi, et on vaid kuus kaebust. On vanemaid inimesi, kes löövad käega. Tõin välja ka enda näite, kus lõin samamoodi käega.

Kui nad tulevad kohale, ei oleks oodanud nendelt kaitserefleksi. Lõpuks jäid nõusse, et see info on oluline ja nad võtavad selle kaasa.

Allan Ilisson: - kas mõnel istungil võiks arutada ka maamaksu teemat?

Maido Ruusmann: - teeks kokkuleppe, et kui meil on arutelu, mitte otsustamine, sest maamaksumäärade osas me ei saa enne järgmise aasta suve midagi muuta, aga teemat käsitleda saame. Teeme ametliku päevakorra ja paneme selle mitteametlikuna päevakorra lõppu, et tugipersonal saaks lahkuda. Saame vabas vormis arutada. Volikogu istung on teise formaadiga.

Istungi juhataja tänas ettekandjat.

Otsustati: võtta esitatud informatsioon teadmiseks.

Istungi juhataja kuulutas istungi lõppenuks.

(allkirjastatud digitaalselt)

Maido Ruusmann
volikogu esimees

(allkirjastatud digitaalselt)

Eve Eisen
protokollija